

IGEHIRDETŐ

EGYHÁZI BESZÉDEK GYŰJTEMÉNYE

Kiadják

Révész János

ev. lelkész

Soltész Elemér

ref. lelkész

szerkesztők

Megjelenik havonként

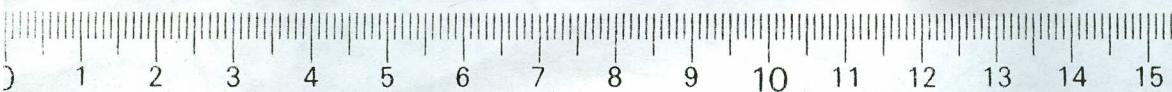
Tartalom

Dr. Deák János: Vigasztalás. — <i>Vasárnapi</i>	193
Szűcs József: Jézus nem hagyja árvákul övét. — <i>Áldozócsütörtöki</i>	201
Rédei Károly: Elválás által jutunk önállóságra. — <i>Áldozócsütörtöki</i>	207
Jancsó Sándor: Igéret és megbízatás. — <i>Pünkösti</i>	213
Dr. Deák János: Isten erejének diadala. — <i>Pünkösti</i>	219
Lukácsy Imre: Bépecsételt beszédek. — <i>Vasárnapi</i>	226
Duszik Lajos: Akik megelégtettek. — <i>Vasárnapi</i>	233

Kiadóhivatal
Nagybánya
Híd-utca 19. sz.

Nánásy István
nyomása
Nagybánya

Egész évre 14 K
Félévre 7-50 K
Negyedévre 4 K

Előfizetőinkhez. A júniusi füzetben vasárnapi és alkalmi (sajtóvasárnapi) beszédek hozunk.

V. E. A teljes példányt előjegyeztük. A „Majdnem“ mihelyt beilleszthető, jönni fog. Bajos beosztani az ilyen rövidebb lélekzetű beszédet. Kérünk többet, hogy legyen miben válogatni. — Sz. J. „Szent elhivatásunk“ a következő számban jön. — L. I. Szívesen kiadtuk, felelősséged teljes fenntartásával. Azt gondoljuk, jobb szabadon bocsátani, mint fogva tartani az ilyen erőteljes meggyőződést. Ha beválik a proféciád: tied minden babér; ha nem: bizony egyedül kell görnyedned a hagymakoszorú terhe alatt. Mindenesetre szeretnők, ha engednél valamit a 965 napból. Bár e jámbor óhajtatásunk teljesebbé felől — ismervén a proféták hajthatatlan szigorúságát — igazán nem táplálunk tulságosan vérmes reménységet.

Az IGEHIRDETŐ kiadóhivatalában kapható:

SOLTÉSZ JÁNOS

* * *

KONFIRMÁCIÓI KÁTÉ

REFORMÁTUS NÖVENDEK SZÁMÁRA

* * *

Ötödik átdolgozott kiadás

* * *

Ara 24 fillér

* * *

— Legalább 10 példány megrendelésénél darabja 20 fillér. —

Mutatóvány-példányt szívesen küldünk.

VÍGASZTALÁS.

— Vasárnapi. —

Ján. 16, 5—15.

K. T! Szomorú jelenet lehetett az, végtelenül szomorú és leverő, melyről a fölolvastott szent igék szólnak. Jézus, kihez tanítványai szívvel-lélekkel ragaszkodtak, jobban, mint szüleikhez, testvéreikhez, rokonaikhoz, hiszen őket is és mindenüket elhagyva követték őt; Jézus, ki-ben nemcsak egyéni boldogságuk eszközlőjét, de egyuttal népüknek, nemzetüknek a megváltóját, Messiását is látták, Jézus jelenti be nekik, hogy búcsut vesz és elmegy ahoz, aki küldötte őt . . .

Nagy levertség, szomorúság és csüggedés szállotta meg ezekre a szavakra a tanítványok szívét. S talán semmi sincs, ami oly közel állana lelkünkhöz, mint ez a tanítványi fájdalom. Hiszen bár az elválás, a búcsuzás gyakori, nagyon gyakori mindannyiunk életében s amaz utolsó elválás — talán búcsu nélkül — szintén egészen bizonyos mindnyájunk számára: mégis, mégis rá sem gondolhatunk anélkül, hogy meg ne remegne belé a lelkünk. Ne csodálkozzunk azért azon, hogy a tanítványok elnémultak a szomorú hír hallatára, hogy nem is kérdezték Jézust: Hová mégy? Kihez mégy? Miért mégy, miért hagysz itt minket? Ugyis sejtették, tudták, hogy kereszthalálára gondol. Ne csodálkozzunk, ha némán, bánatos arccal, megkövült fájdalommal állották körül imádott Mesterüket.

Jézus megérti hallgatásukat, némaságukat; megnyugtatja őket, hogy érti a szívükben dülő érzelmek csatáját; tudja, hogy amidőn ezeket beszélte nekik, szomorúság töltötte el az ő szívöket. Ezért nem szóltak, ezért nem

tudtak beszélni. Ime a némaság, mely beszél! A mélységes bánat, melynek kifejezésére nincsen szó. És Jézus érti, érzi ezt.

Azt szoktuk mondani nagyon gyakran, néha átérzéssel, máskor talán közönyösen, hogy megértett, megosztott öröm kétszeres öröm; megértett, megosztott bánat félbánat. Ez nagyon igaz. Azonban a félbánat is csak bánat marad. Jézus pedig azt akarja, hogy tanítványai megvigasztalódjanak. Ezért nem marad tanítványai érzelmének pusztá megértésénél és viszonzásánál; ő többet akar. Vigasztalni, megerősíteni akarja tanítványait. Vigasztalása egyszerű és természetes, de komoly. Mintegy azt mondja nekik: Ne gondoljatok most mindig csak *énreám*. Hogy *én* nem lehetek ezután közöttetek. Értem, hogy búsultok erre a gondolatra . . . Ne gondoljatok csak *magatokra* se, a magatok fájdmára, bánatára, hogy *ti* nem hallhattok engem. Ne erre gondoljatok, de Isten országára, melyet én hoztam nektek s melynek terjesztésére *ti* is elhívtatok. Gondoljatok arra, hogy Isten országának nyeresége az én halálom. Ne maradjatok a fájdalomnál, az elernyeszt, ellankaszt, az az erőt elemészti, megbénítja. De gondoljatok a nagy *czélra*, a nagy küzdelemre, mely előttetek áll. A czélt fájdalomokkal nem szolgálhatjátok, a küzdelmet bánatokkal meg nem nyerhetitek.

Át kell alakulnotok, alkalmasokká kell válnotok Isten országának nélkülém, testi jelenlétem nélkül való terjesztésére is. Ezért *jobb* nektek, hogy én elmenjek. Mert ha nem megyek el, nem jön el a Vigasztaló, ha pedig elmegyek, akkor eljön. A vigasztaló szent Lélek nélkül nincs diadal, nincs előmenetele Isten országának. Ha tehát lelkesedtek ezért, ha vágytok a szent Lélek ama vigasztaló segítségére után: akkor, ha fáj is a válás, nyugodjatok meg, vigasztalódjatok, merítsetek új erőt, új buzgóságot!

Jobb nektek, hogy én elmenjek. Mintha itt feledhetetlenül szívökbe, emlékükhöz akarná vésni Jézus, hogy miről is van szó? Nem Jézusról magáról, de az ő *föladatokról*. Jézus már elvégezte föladatát. Ami hátra van,

azt is elvégzi, mind a keresztfáig, az bizonyos. S ez nehéz, nagyon nehéz. Ez fájdalmas is nagyon: küzdelemmel, nehéz lelki tusakodással jár. De — jobb néktek.

Néktek! Hogy kiált ez a szó! Nem *nekem* jobb, hanem *néktek*. Tiérettetek éltem, tiérettetek megyek még a keresztfára is. Néktek használ, néktek jobb minden. De ez az én életem munkája, célja: ne szomorkodjatok azért, hanem vigasztalódjatok.

Vigasztalódjatok! Ez az alaphangja mai igénknek. Nézzük azért, *mivel vigasztalja Jézus tanítványait s vigasztal minket is?*

Azzal, hogy megigéri ama Vigasztalót, ama szent Lelket, aki bizonyosságot tesz Jézus felől, mint a világ megváltója felől s a tanítványokat Isten országa lelkes terjesztőivé teszi.

*

Azt mondhatná, vagy legalább is gondolhatná valaki: Mi szükségük volt a tanítványoknak arra, hogy ama Vigasztaló bizonyosságot tegyen Jézus felől, mint a világ Megváltója felől? Hiszen ők együtt éltek vele csaknem három évig. Hallották szavát, beszédét, látták csodás tetteit, közvetlen tanúi voltak tiszta, feddhetetlen életének. Látták, érezték, tudták, hogy ő a Messiás.

Hát ez mind igaz. Azonban maguk az evangéliumok is arról tesznek bizonyosságot, hogy a tanítványok sokszor bizony nem értették meg, sőt éppen félreértették Jézus beszédét. Kivált azon ütődtek meg, amikor legelőször azt mondotta, hogy néki szenvednie kell, sőt meg kell halnia a keresztfán. Ezt nem tudták elhinni, ezt nem tudta szerető szívök befogadni. Féltek Jézust. Szerették volna megóvni, visszatartani minden bajtól, szenvedéstől. Péternek nem is tetszett a Jézus nyilatkozata sehogysem, éppen ezért előfogván Jézust — az írás szavai szerint — kezdé őt feddeni, mondván: *Mentsen Isten, Uram! Ez nem eshetik meg teveled.* Mintha csak azt mondta volna: Ez nem lehet! Ilyen életnek, mint a tied, nem lehet vége a halál. A csúfos kereszthalál! Azután meg mi lenne akkor mivelünk? A mi reménységünkkel?

Mi lenne Izráellel? . . . Nem, óh nékik, nem a szenvedő, a világ bűnét hordozó Messiás volt a reménységük! Ők nem a mindent eltűrő szeretet testté válását látták Jézusban, hanem a maguk messiási reményeinek megvalósulását keresték benne s várták el tőle. Jézus ezt látta, tudta. Hogy ne tudta volna, amikor még kevéssel halála előtt is a fölött versengettek tanítványai, hogy *ki lesz az első* Isten országában! Az ő tanítványai, ki a szeretetben való szolgálatra adott mindig példát. S azok az Emmaus felé haladó tanítványok is arról beszélgettek egymás között: *Pedig mi azt reméltük, hogy ő az, aki meg fogja váltani Izraelt . . .* Csak Izraelt! Másra nem is gondoltak.

Most tegyük föl azt a kérdést, bármily különösen hangozzék is: Mi lett volna és mi történt volna akkor, ha Jézus továbbra is ott maradhat az ő tanítványai között? Ha nem kellett volna kiürítenie a szenvedések keserü poharát, ha nem kellett volna végig szenvednie a kereszthalál szörnyü kinjait? Mi történt volna?

Ezt nem mondhatná meg senki sem, de az az egy bizonyos, hogy abban az esetben valami gyökeres változás nem ment volna végbe a tanítványok lelkében és fölfogásában Jézus felől. Akkor olyanok maradtak volna, mint aminők voltak gondolataik, reménységeik. Pedig nékik nagy átváltozásra volt szükségök. Arra, hogy levetkezzék nemzeti vágyaikat, reménységeiket s megismerjék, szívökbe zárják a szenvedő, de szenvedésében is diadalmaskodó, a szerető, de szeretetében e világot megváltó Messiást. Ezért mondja Jézus: Jobb nektek így, jobb az egész emberiségnek . . . Hozzátartozik életem művéhez, hogy meghaljak. Akkor ismertek meg igazán s értitek meg az Atya akaratát. Jobb néktek így! Mert akkor eljön a Vigasztaló s az majd *megfeddi a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében.*

S amikor eljött ama Vigasztaló, bizony megfeddette a világot, de megfeddette őket, a tanítványokat is. Megfeddette őket, hogy nem hittek Jézusnak; hogy a világ fejedelme — nevezzük azt bárminő névvel is — megítéltetett. De legfőbbképpen megfeddette őket az igazság tekinte-

tében, hogy Jézus az Atyához ment s többé nem látják, nem látjuk őt. Ez azonban Jézusnak nem veresége, hanem diadala. Hitüknek, hitünknek nem szabad gyengébbnek lenni, ha testi szemekkel nem látják, nem látjuk őt, sőt erősebbnek, viharbíróbbnak, diadalmasnak! S ha a tanítványok Jézus életében rettegtek még csak gondolni is az ő halálára: halála és föltámadása után diadalmas hittel hirdették mindeneknek, hogy ennek így kellett lennie.

Csak így lehetett teljes Jézus műve. Ime Jézus eltávozása, halála, a szent Lélek eljövetele fölnyitotta szemeiket s megismerték, hogy előbbi reménységük, bizodalma és hitük mily erőtlen, ingadozó és bizonytalan volt. Megismerték Jézust a maga dicsőségében, mint Messiást, belátták, hogy ők mily kicsinek, milyen igen kicsinek gondolták és tartották Jézust, amig szemtől-szembe látták; hogy ime mennyivel nagyobb és dicsőbb ő!

Mennyivel nagyobb lett Jézus, hogy elment tőlük! Mennyivel jobb volt azért a tanítványoknak és nekünk is. Óh igen, nekünk is, szeretett testvéreim, mert gyakran fölhangzik a szó, fölmerül az a gondolat közöttünk is: Ha én is szemtől-szemben láthatnám Jézust, ha mellette lehetnék, ha vele élhetnék, ha hallhatnám őt . . . Óh, az ő vezetése mellett átalakulnék, megjobbulnék! Akkor hinnék néki! Hinnék néki, mint Isten fiának, mint a világ megváltójának; de így csüggeteg, kételkedő lelkünk lent vergődik a porban s ott nem érezzük az ő hatását és hatalmát!

Oh ha így van, ha csakugyan így volna! Akkor halljátok meg ti is Jézus vigasztalását. Jobb *néktek* így . . . De tudjátok meg azt is, hogy az a Vigasztaló megfedd minket is bűn, igazság és ítélet tekintetében.

Azonban nemcsak azzal vigasztalja Jézus tanítványait, hogy eljő a Vigasztaló, aki megfeddi a világot, de az által is, mert kijelenti, hogy a Vigasztaló majd Isten országa lelkes terjesztőivé teszi őket. A Vigasztaló igazságra fogja őket vezérelni; mert az *nem magától szól, hanem azokat szólja, amiket hall*. Az első gondolatra: Mi lesz Jézussal, Jézus művével, ha ő meghal? azt feleli Jézus: Ne féljete, nem maradtok árván; a Vigasztaló fog vezetni. Az vezérel majd minden igazságra.

Ime a titokzatos kérdés: Hogy lehet Jézus új erőforrás, búcsuzása és elválása után is? Ugy, hogy a tanítványokra gyakorolt hatása nem szűnik meg, sőt fokozódik s a tanítványok bátran szállanak majd sikra az evangéliom érdekében, sokkal inkább, mint még életében. S úgy is történt. Amíg Jézus élt, gyönge, ingatag volt még Péter is. Hogy mondta ő, hogy kész még a halálba is menni Jézussal, mégis megtagadta őt háromszor is! S a többiek? Elszéledtek, elfutottak . . .

És azután? Péter bátran hirdeti a megfeszített és föltámadott Krisztust, István vértanui halált halt érette. Jakab hasonlóképen. János meg késő vénségében is tanítja az Ur parancsát: Szeressétek egymást! S az, aki farizeusi buzgóságában háborgatta a Krisztus anyaszentegyházát, aki István megkövezésénél maga is jelen volt, ama damaskusi út után büszkén és bátran hirdeti az egész világnak, zsidóknak, görögöknek és rómaiaknak: *Nem szégyenlem a Krisztus evangéliomát!*

Ime a félenek bátrakká, a gyengék erősekké, az ingadozók szilárdakká lettek. Ezt eszközölte a Jézus által megígért Vigasztaló; diadalról-diadalra vezérelte a tanítványokat, győzelemről-győzelemre Istennek országát, bizonyosságot tévén Jézusnak folyton növekvő erejéről és hatásáról. Ez a világtörténet nagy csudája.

Nem juthatott-e eszükbe, amikor látták, hogy a régiek elmultak és mindenek megújultak, mily igazán mondta Jézus: *Jobb néktek, hogy én elmenjek . . .* S nekünk, testvéreim? Jobb nekünk is, mert a vigasztalódásnak örök forrását nyitotta meg a mi számunkra a keresztfáról aláömlő vére által. Bizonyosságot tett arról, hogy a testi elválás következtében nem szakadhatnak szét azok a kapcsolatok, melyek őt egyházához és tanítványaihoz fűzik; záloga lett annak a hitnek, hogy sem élet, sem halál, sem magasság, sem mélység nem szakaszthat el minket Isten szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk, Jézus Krisztusban!

Merítsünk azért mi is erőt és vigasztalást Jézus szavaiból. Mi, akiket egy kis bánat, egy kis szenvedés is annyira lever, hogy azt mondjuk: Jobb nekem meghalnom, hogynem élnem! Merítsünk erőt és vigasztalást ak-

kor is, mikor Isten akaratából búcsut, talán örök búcsut veszünk szereteteinktől. Gondoljuk meg, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra van. Azok megértik még a koporsónál is Jézus szavait: *Jobb néktek, hogy én elmenjek* titőletek . . .

„Jobb néktek, hogy elmenjünk,“ így vigasztaltak minket derék fiaink is, mikor azon a rettenetes viharos nyáron fegyverbe szólította őket a hazafias kötelesség.

Azóta idestova négy esztendő telt el s a világrengető nagy események csakugyan beigazolták, hogy jobb volt nekünk az a végtelen sok és nagy áldozat, amit értünk hoztak, mikor életüket kockára tették, vérüket ontották; jobb volt, hogy védtelenül nem maradt, pusztulásra, földarabolásra nem jutott ezeréves drága magyar hazánk.

Fájt az elválás, a búcsu. Megkönyeztük a honért szenvedőket, szánjuk a sebesülteket, siratjuk az elesetteket, *a szomorúság eltölti szívünket*, de a közre nézve jobb így; a közre nézve el kellett jönnie annak, hogy Isten megfeddette a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében. *Nem a ti dolgotok tudni az időket vagy alkalmakat, melyeket az Atya a maga hatalmába helyeztetett* (Csel. 1, 7.).

Jézus megvigasztalta tanítványait, megvigasztal minket is. Azonban az a vigasztalás, melyet ő tanítványainak ama komoly órában nyújtott, egyuttal komoly kötelességet is ró reájok.

Jobb néktek . . . mondotta Jézus. Így mondjuk-e mi is? Ne is beszéljünk azokhoz való viszonyunkról, akikhez semmiféle közelebbi kapcsok nem csatolnak, csak azokhoz való viszonyunkról, kikhez nagyon közvetlen, talán vérségi kötelékek fűznek. Az indít-e cselekvésre, engedékenységre, talán az illetők utjából való eltávozásra, hogy jobb nekik így? És végül, ami a legnehezebb: tudnók-e mi is ugyanezt mondani, ha az életnek áldozatáról volna szó; azt mondjuk-e, amit Pál apostol: *Nékem pedig az én életem sem drága, csakhogy elvégezhessem a szolgálatot . . .* Óh, vajha így volna csakugyan miközöttünk, a mi életünkben is!

Szeretett testvéreim! Gyorsan múlnak a napok egymás után; egy vasárnap még s itt lesz a Lélek ünnepe. A pünköst eljön bizonyosan, de imádkozzunk, hogy a Vigasztaló is jöjjön el hozzánk s feddjen meg minket, hitetlen világot, hitetlen nemzedéket, bűn, igazság és ítélet tekintetében; hadd lássa a mi nemzetünk is az Üdvözítőt teljes dicsőségében, hadd teljünk meg mi is a lélek erejével és hatalmával. Hadd vezéreljen minket is az a Lélek minden igazságra és szeretetre!

Amen.

Fölosztás és egy-két gondolat Gerok után.

DR. DEÁK JÁNOS.

JÉZUS NEM HAGYJA ÁRVÁKUL ÖVÉIT.

— Áldozócsütörtöki. —

Ján. 14, 18.

Tudjátok-e, mit jelent ez a szó: árvaság?

— Hogyne tudnók — felelitek — hisz' árvák, csak úgy, mint szegények, mindenkor voltak és lesznek közöttünk.

Ki ne látott volna a sirba ereszteni olyan koporsót, melynél a gyámol nélkül maradt árvák síralma még a kőszíveket is szájalomra indította volna? Hányszor csukódnak le haldokló szemek, amikor a haldoklónak nem az fáj, hogy fiatalon, élte delén munkája-végezetlenül kell itt hagyni a földi életet, hanem az, hogy gyámol nélkül kell itt hagynia kicsinyeit, akik elsírhatják magukról: Árvák vagyunk, apánk, anyánk nélkül! Ki ne tudná, hogy az árva gyermeknek — legyen bár az illető legnagyobb gazdagság és rang birtokában, legyen bár fejedelem — sorsa már mégsem olyan, mintha apja-anya életben volna. Még a halálban is meglátszik bizonyos tekintetben az árvaság; ezért mondja a népdal is az udvarra kitett halotról:

Most látszik meg, ki az igazi árva;
Senki sem borul a koporsójára.

De ha soha nem láttuk volna is eddig, most lehetetlen meg nem látnunk, mi az árvaság? Napról-napra száz- és ezerszám hullanak el legjobbjaink; száz- és ezerszám növekedik az árvák szomorú hadserege; a harctérre távozó azzal a fájdalmas gondolattal vesz búcsút családjától: hátha örökre búcsuzik, hátha árváitól búcsuzik?

Tudjátok-e, mi az árvaság; éreztétek-e már az árvaságot? És tudjátok-e, melyik a legnagyobb árvaság?

Nem az, amelyikről még eddig szóltunk. Az apátlan-
anyátlan árva még mindig találhat gondviselő, irgalmas
emberi szíveket is, akik rá nézve elviselhetővé teszik az
életet; sőt e világ szerint, külsőleg még jobb helyzetbe
is kerülhet, mint került volna akkor, ha szülei életben
maradnak. Ez mind megtörténhetik. Az a legárvább, aki
népes családja körében is egyedül, elhagyatottságban van:
senki sem hallja meg, senki sem látja meg; senki sem
érti meg jó igyekezetét, nemes céljait. Ilyen értelemben
árva az a szülő is, aki maga becsületes, istenfélő, de go-
nosz és istentelen gyermekek veszik körül és szégyenítik,
keserítik életét, siettetik halálát. Árva az a gyermek, aki-
nek élnek bár szülői, de tőlük csak roszt lát, roszt ta-
nul, kik reá megszégyenítő emléket hagynak örökségül.
Árva az a hitvestárs, aki megértés, türelem, szeretet he-
lyébe durvaságot nyer jutalmul. Az az ember, aki ember-
társai körében a jót munkálni és terjeszteni hivatott, de
egyedül marad, senki sem követi, körülötte mindenki vesz-
tébe rohan, a gonosz tanács útján. Az államférfi, aki nem-
zetét az igazi boldogulás felé akarja vezérelni, de nemzet:
inkább hallgat az ámítók szavára, kik vesztére törnek. A
proféta előre látja és megjelenti a veszélyt, mely a népet
éri, ha Isten törvényét tiszteletben nem tartja, de magára
marad, senki nincsen, aki kövesse jóra intéseit.

Ilyen igazi árvaságot érezhettek a tanítványok, mikor
azt hitték: az igazság útja a Golgotán bevégeződött; az
Üdvözítő nem lesz többé velük. Ilyen árvaságot érezhe-
tett az Üdvözítő, mikor látta, hogy ez a világ nem érti
meg, nem követi őt.

Éreztétek-e már ezt az árvaságot? Azt a nagy kese-
rüséget, mely szívetekben eláradott, mikor láttátok a hit-
vány gonoszságnak ideigvaló diadalmát, az erénynek le-
tiportatását. Égették-e már valaha orczátokat azok a könyek,
melyeket Üdvözítőnk Jerusálem romlása miatt hullatott?

Ez a legnagyobb árvaság. Ezt Jézusnál senki sem
érezhette jobban.

És ő mégsem érezte magát árvának. Nem tekintette
árváknak övéit sem. Sőt egész bizonyosan megmondotta
nekik: *Nem hagylak titeket árváknak; eljövök tihozzátok.*

Vigasztaló, szent, nagy igazság ez: *Jézus nem hagyja árvákul övéit.*

*

Üdvözítőnk jól ismerte azt az árvaságot, mellyel e világ „jutalmazta“ őt és jutalmazza mindazokat, kik hozzá hívek maradnak. S a világnak e jutalmával teljes gondossággal számot vetett. Magára nézve készen volt a számvetés: ő Isten országa diadalát *e világ* szerint való diadalért, mennyei Atyjának akaratát *e világ* kedvéért és akaratáért nem volt hajlandó fölládozni.

Azonban azt is jól tudta, milyen hatalmas erőszakkal, mennyi félelmes eszközzel akarja a világ fejedelme meghódítani az Isten országa polgárait, kiknek e világon nyomoruságuk lészen, de bízniok kell, hogy ővele együtt meggyőzhessék a világot. Azért még halála előtt szólott így tanítványainak: *Nem hagylak titeket árvákul; eljövők tihozzátok.* Biztosítani akarta őket arra az esetre, ha majd elérkezik a nagypéntek. Szólott e szavakban föltámadásáról, amikor eljön hozzájuk; de szólott mennybemeneteléről is, amikor elmegy az Atyához, de nem hagyja el övéit, sőt kéri az Atyát és az más vigasztalót ad nekik, az igazságnak ama Lelkét, akiben ő velük marad mindörökké. Ne gondolják tanítványai, ha majd az égbe száll, hogy örökre elhagyja őket. Ne csüggedjenek el, ne szomorkodjanak, ne féljenek, mert ő nem hagyja árvákul övéit.

Nem hagylak titeket árvákul; eljövők tihozzátok. Mit jelent ez az élet küzdőterén hiven, becsületesen, igazán küzdőknek? Jelent diadalmat az Isten által. Mert aki nem érzi közel az Isten segítségét, aki nem bízik az Isten igazságában: az hamar lerakja az istenes, igaz munkálkodás eszközeit, eldobja a diadalmas hit fegyvereit és lesz belőle züllött koldus a lelkiek terén, csavargó vándor, megrögzött gonosztevő a földiség szennyes piacán. Az lesz belőle még akkor is, ha aranyos hintóban jár, fényes palotában lakik. De lélekben tiszta, szelid, alázatos, nyugodt, kitartó, diadalmas és dicsőséges marad az, aki a menny fényes hajlékaiban tudja Üdvözítőjét; közelebb-

közelebb igyekszik őhöz; ez által közelebb jut Istenhez; megérti a lét igazi czélját; megérti mindennél drágább voltát ama boldogságnak, melyet szem nem látott, fül nem hallott s az ember elméje meg sem gondolt.

Erre a diadalra készüljétek. Ne irigyeljétek a gonoszok ideig-óráig való gúnyos mosolygását, vagy kárörvendő nevetését. Elvették jutalmukat. Nem viszik többre a gonoszságnál: az pedig szörnyü alacsony mérték Isten szemében. Ne álljatok ellene gonosszal a gonosznak. Várjatok béketűrőssel, míg a gonosznak az ő gonoszságát, melyet az igazság és Isten törvénye ellen szegezett, visszafordítja Isten; amikor a gonosz megfogatik a maga hálójában; összecsapnak feje fölött a gonoszságának hullámai, hogy örökre alámerüljön a kárhozat vizeiben. Ne kiáltatok pusztító tűzesőt Sodoma bűneire. Leszáll az ugyis kénköves lángjával, mikor rendelt ideje elérkezik. Ne kiáltatok türelmetlenül lesújtó villámot azokra a szívekre sem, kik nem fogadják be Jézust és az ő igazságát. És ne imádkozzatok a bűnös Jerusálem pusztulásáért, Juda és Izráel romlásáért, a bűnös világ bűnhődéseért. Eljön az ugyis, előbb mintsem a bűnös világ gondolja és várja. Bízatok Istennek hatalmában. Ő nem a hamisságnak, hanem az igazságnak Istene. A gonoszság önelküle számít. De övé az utolsó szó: övé az ítélet!

Nem hagyalak titeket árvákul; eljövök tihozzátok. Tanítványainak mondotta Jézus ez ígéretet. Az *övéinek* ígérte, hogy nem hagyja őket árvákul. Legyünk tehát az övéi! Mit jelent ez? Komoly föladatot, erős kötelezettséget. Legyetek övéi! Higyjétek őbenne! Őt imádjátok, az Isten Fiát és ne a Sátánt, a pokol fejedelmét. Őbenne bízatok, az ő országának diadalában és ne a gonosz emberek tökéletlen, csalárd, hamis világában. Ne boruljatok le az ördög előtt és ne ezt imádjátok. Ez, bár a világ minden kincsét és javait nektek hazudja, de ha meg tudná is adni mindazt, amivel csábít, csak hitvány semmiséget adna. Istent imádjátok és tiszteljétek, az Atyát, aki az ő szent Fiát fölvitte a mennybe, az örök dicsőségbe, hogy helyet készítsen *övéinek*. És ne akarjatok két urnak szolgálni. Ne akarjatok a Jézus szent neve mellett lámpát

gyujtani az ördögnek is. Sokan hiszik, hogy így is lehet. Ne szolgáljatok neki, mert azt rabolja el, aki féli, tiszteli és szolgálja őt. Szégyenülve távozik attól, aki megveti, szóba sem áll vele. És semmi gonosz nem árthat a Jézus seregének. Mig a világ nemcsak árván hagy titeket, hanem kifoszt mindenetekből, elrabolja lelketeket is: akkor lesztek ám igazán árvák!

Legyetek övéi! Az ő példájából merítsetek erőt a diadalig való kitartásra. Legyetek övéi! Ez teljesen tőletek függ. Mennyit hajszoljátok a szerencsét, ami pedig nem tőletek függ; kereke forgandó; szekere ledob, mikor legbiztosabbnak hiszitek. A Jézushoz való szeretetteljes ragaszkodáshoz nem kell egyéb, mint tulajdon akaratunk és az Isten kegyelme, mely akaratunkat a jóra irányítja az által, hogy megvilágosít minket. Ezt a kegyelmét Isten senkitől meg nem vonja. Tehát semmi sem függ annyira magunktól, mint a Jézus iránt való hűséges ragaszkodás. Miért nem áhítoznak erre az emberek úgy, mint a hiába-valóságokra? Talán azért is, mert kivihető; és mivel kivihető, nem keresik; így aztán lehetetlenné válik rájuk nézve, hogy Krisztuséi legyenek. Ti legyetek övéi! Ne fásuljatok el örök dicsőségetek iránt. Lássátok a tanítványokat! Ők is emberek voltak, ők is tévedtek sokszor, félreértés, ingadozás, megrendülés az ő lelküket is nem egyszer elfogta. De hűségük alapján véve igaz, szeretetük hamisítatlan volt. Tehát mindent jóra fordított Istennek kegyelme. Megtalták örömeiket, boldogságukat, reménységüket, dicsőségüket az Urban. Erőt nyertek, csodákat műveltek a Jézus iránt érzett szeretet által.

*

Jézus egy ily napon búcsut vett a földtől, búcsut vett tanítványaitól és fölméne a mennyekbe, Atyjának dicsőségébe.

De nem hagyta árvákul övéit.

Ő elmondhatta: *Visszajövök tihozzátok*. Óh, ha ezt a haldokló édesapa vagy anya teljes bizonyossággal elmondhatná övéinek! *Visszajövök tihozzátok*. Nem hagy-lak titeket árvákul. Óh, ha ezt a harctérre induló édes-

apa rendületlen bizonyossággal elmondhatná családjának! Százezernyi édesanya hunyja le szemét siri álomra évek során; százezer édesapa nem tér vissza sohasem a harczmezőről; de hány búcsuzott ezzel a bizonyos hittel: Nem hagylak titeket árvákul; visszajövök tihozzátok? Pedig, ugyebár, mennyivel könnyebb lehetne a búcsuzás, mennyivel könnyebb a halál, ha a gondviselő Isten kezeiben éreznék magát és övéit minden búcsuzó és minden ittmaradott.

Mit jelent ez a szó: árvaság? Így magában, ridegen, jelent elhagyatottságot, támasz nélkül valóságot, talán zülleszt, pusztulást, kétségbeesést, legjobb esetben is nehezebb, szomorúbb, bizonytalanabb életet.

És mit jelent ez a szó: árvaság, a Jézuséira, hiveire vonatkozásban? Jelent könyek fátyolán keresztül mosolygó szívárványt; megtartatást; bármi veszedelemben sorsunkat jóra fordító bölcs gondviselést; nyomoruságban, halálban Istennek magához hívó tekintetét; fölébredést és lakozást Istennek boldog hajlékában.

Ki volt e világ szerint a legárvább? Üdvözítő Jézusunk. És ő mégsem érezte magát árvának. És nem tekintette és nem hagyta árvákul övéit sem.

Mi ennek a magyarázata? Az, hogy mindennél bizonyosabbnak látta mennyei Atyja dicsőségét.

Amen.

SZÜCS JÓZSEF.

ELVÁLÁS ÁLTAL JUTUNK ÖNÁLLÓSÁGRA.

— Áldozócsütörtöki. —

Csel. 1, 1—11.

Különböző hatással vannak reánk a keresztyénség szent ünnepei. Az egyikén vidám, örömteljes, a másikon szomorú, bánatos hangulat uralkodik, sőt maga a vidám hangulat is minden egyes örömnünnepnél más és másféle. Az egyikén a győzelemnek hangos ujjongása nyilvánul, amely szinte az angyalok dicsőítő hallelujája közé vegyül; majd meg a szív mélyén fakadó fájdalomnak halk zokogása hallszik a másikon az örvendezés mellett. Így kétségkívül más az az öröm, amelyet karácson szent ünnepén érezünk, mint az, amely husvét és pünköst ünnepein tölti el lelkünket. Amott a kebelnek inkább benső, csendes öröme és meghatottsága uralkodik a lelkeken, míg emitt külsőképen is nyilvánulni óhajt az életörömnek győzedelmes érzete.

A mai ünnepnap is kétségen kívül a keresztyénség vidám alkalmi közé tartozik; úgy is ünnepelték azt mindenkor; és ime, az alapul szolgáló örömet itt is kétféleképpen mérlegelhetjük és értelmezhetjük. Mint husvét és pünköst közé eső ünnep, részt vesz azoknak külső győzedelmi fényében, melyhez maga a természet is hozzájárul fönséges pompájával, midőn a tavasznak ékes ruhájába öltözve a szemet gyönyörködtető kedves virágok ezreit tárja elénk. De kétségkívül érezzük rajta a karácsoni szent ünnep édes-bús örömét is, mert míg ott Jézus földi életének kezdetét, addig itt végét ünnepeljük. Ott látjuk őt az égből a földre jönni, itt pedig most visszamenni a földről a mennybe. De mindkettőben, úgy a földi életre

jövetelében, mint innen távozásában, van, ha a Megváltóra gondolunk, valami fölemelő, de van valami fájdalmas is. Nevezetesen ott örvendünk ugyan annak, hogy mihozzánk lett hasonlóvá az Ur, de fájó érzelem is tölt el, mikor a mennynek dicsőségéből lejönni látjuk e földi világ tökéletlenségébe. Most éppen fordítva, a mennybemenetel ünnepén örvendünk ugyan, hogy a földi küzdelmek és fáradalmak sokaságából kiemelkedve visszatér ama jobb hazába; de fájdalom is tölti el lelkünket, midőn távozni látjuk a tanítványok kedves köréből s szinte úgy érezzük, mintha tőlünk búcsuzna el s a mi szívünk is, mint az övék, eltelik mély szomorúsággal. Igen, a búcsuzásnak gondolata s általában az elválás, melyet ép' e mai ünnep juttat eszünkbe, sok fájdalmas eseményre emlékeztet tulajdon életünk átélt napjaiból és tapasztalataiból. Miként ama galileai férfiak ott állottak, mikor a magasba tekintő szemek elől a fényes felhő elfogá a mennybeszálló drága Mestert, úgy állunk mi is most itt hasonló gondolatokba merülve, midőn a tavasznak virágai s a természetnek újraébredése között drága kedveseinkre gondolunk, akiket szintén felhő zár el szemeink elől és minket is elfog az a forró óhaj, mely a kereső tekintetet ellenállhatatlan hatalommal fölfelé irányozza.

Mindamellett nem vész el az ünnepnek örömteljes vonása sem, mert hiszen az elválásnak gondolata ma nem az ő szomorú, elrettentő alakjában lép lelkünk elé. Nem a halálnak és a sirnak képe jelen meg most tekintetünk előtt. Nem. Azok elmaradnak ma tőlünk, midőn a föltámadottal Betánia hegyének magaslatára lépünk. Közvetlenül borul reánk az ég, látjuk Istennek angyalait az embernek Fia fölött és vele együtt fölemelkedünk mi is szabadon a földi gondok világából örök rendeltetésünk mennyei hazájába.

Ez a visszatérés az Atyához, a test fölslzásának fájdalma nélkül; ez a tiszta fölemelkedés Istenhez, a titkok fátyolának föllebbentése nélkül, amelyet Jézus mennybemenetelében ünneplünk, az elválásnak legszebb megszentelése, amelyre csak gondolhatunk vagy még helyesebben, amelyet csak sejtve elképzélhetünk. A megdicsőü-

lésnek e fölséges magasztáról nézzük Jézusnak tanítványaitól való búcsuját, hogy megtanuljuk: *minő lelki előnyöket nyújt a földi megváltás azoktól, akik mint vigasztalóink, vezetőink és gondviselőink az életben hozzánk oly közel állottak.*

1.

Ha azokra az előnyökre gondolunk, amelyeket Jézusnak tanítványaitól való elválása nekik hozott, akkor először is az tűnik szemünkbe, hogy ők ez által bizonyos önállóságra tettek szert az életben, amiről azelőtt keveset tudtak. Mig Jézus velük volt személyesen, ő volt az, aki velök gondolt; aki, mint hű családanya övéi körében, nékik a kenyeret megszegte és gondoskodott róluk. Ha valamiben szükséget láttak, vagy valamiben hiányt éreztek, ott volt velök és mellettök a tanácsadó és segítő. Ha nem volt kenyerök, hozzá fordultak azzal a kéréssel: *Honnét vegyünk kenyeret?* Ha vihar fenyegette a hajót a tengeren, hozzá intézték a jajkiáltást: *Uram, ments meg minket!* Ha szerencsétlen beteg közeledett hozzájuk, akin ők nem tudtak segíteni, hozzásiettek a mindig és mindenkin segíteni kész orvoshoz. Igen, még ama válságos éjjelen is ő lépett elő s ajánlá föl és adá oda magát, mint aki mindenért felelős, így szólván: *Ha engem kerestek, ezeket bocsássátok el!* (Ján. 18, 8.) A tanítványok mindenütt úgy tűntek föl eddig, mint gyöngék, gyámoltalanok, önállótlanak, kiket az Ur, ha bajban voltak, vagy veszély fenyegette őket, szárnyai alá rejtett, mint a madár fiókáit. Határozatlanok voltak ítéletökben úgy az isteni, mint az emberi dolgokban és mily kevésbé tudtak magukon segíteni, midőn a lélek sokféleképpen megkisértett világában valami szokatlan jelenség tünt föl előttük. Mily elhamarkodottak voltak sokszor beszédeikben és tetteikben, ha nem volt örökösen nyomukban és ballépéstől nem óvta őket! De ennek a kiskoruságnak véget kelle érnie; a Mesternek föl kellett vitetnie, a felhőnek el kellett fognia őt szemeik elől . . . s minő sors és milyen föladat várákozott ezután a tanítványok ama kis seregére? *Erőt kellett venniök, minekutána a szent Lélek eljő*

reájok és tanukká lenniök úgy Jerusálemben, mint az egész Judeában és Samáriában és a földnek mind végső határáig.

És ime, mily csodálatos dolog történt. Mikor elhagyatva valának eddigi vezetőjüktől és tanácsadójuktól, mikor teljesen csak ama láthatatlan támaszra és helyettesre, a Lélek erejére valának utalva, mikor ki kellett lépniök az élet, a világ nagy küzdőterére s mint bárányoknak a farkasok közé kellett menniök: akkor bizonyult be igazán, hogy ama Vigasztaló valóban eljött hozzájok és őket önállóságra nevelte, amiről eddig vajmi keveset tudtak. A szegényes vándorbottal kezökben, minden földi vagyon és kényelem nélkül, mentek városról-városra, országról-országra, a testnek szükségleteit is tulajdon két kezök munkájával keresvén meg. Minden nagyobb tudomány, minden magasabb műveltség, minden emberi védelem nélkül léptek főpapok és bölcsek, fejedelmek és hatalmasságok elé s bátran és határozottan szólottak, *amint a Lélek adta nékik szólniök* (Csel. 2, 4.). Teljes határozottsággal és kétségtelen győzelmet szerző bizonyossággal léptek föl ellenséges emberek, népek és nemzetek között és mindenütt s mindenkoron megtalálták az egyedül helyes utat, mely őket jó végre vezeté. Ime, így nyertek a tanítványok Jézus eltávozása által önállóságot, öntudatot a bennök működő isteni erő által.

2.

De mi történik *mivelünk*, ha kedveseink eltávoznak tőlünk, kiket szintén felhő fog el szemeink elől s akikre a mennybemenetel ünnepének felhőfátyolán át tekintünk? Mig az édesatya, az édesanya él és munkálkodik övéért családjá kis körében; mig azok mindent bölcsen intéznek és mindenről hiven gondoskodnak, addig a gyermekek könnyü, gondtalan, de nagyon is önállótlan életet élnek. A teher, a munka, a felelősség a ház fején nyugszik, a többiek ugyszólván csak az örömökben és élvezetekben vesznek részt. De amikor a fő váratlanul elszakad a tagoktól, ha az apának, az anyának el kell válnia gyermekeitől és a kisebb, még föl nem nevelt gyermekek gon-

dozása és nevelése az idősebb testvérek vállaira nehezül; ha a fiúnak az édesatya, a leánynak az édesanya helyébe, munkakörébe kell lépnie: akkor érzik csak igazán a terhet, a gondok súlyát és özönét, csak akkor tudják az elvesztetteket igazán megbecsülni. De amint az elválás metsző fájdalma tűnik-múlik s a sajtó seb hegged-gyógyul: összeszedik magukat és valami sajátos erőt, valami különös készséget éreznek magukban a munkára, a nagy föladatak teljesítésére, sőt az ismereteknek és tapasztalatoknak bizonyos nemével is bírnak, amelyekről eleddig mit sem tudtak. Ugy érzik, mintha a szülők távozása által egyszerre idősebbek volnának; mintha valami nagy változás történt volna lényökben, amiről azonban alig tudnak számot adni önmaguknak. Most egyszerre minden oly könnyen megy, amitől eleinte visszariadtak; nagykorúságra, érettségre jutottak, amit másként csak későn, vagy talán soha nem is értek volna el.

Még inkább mutatkozik mindez a lelki dolgokban, a lelki élet terén és mezején. Figyeljétek csak meg az ifjút, ki szívvel-lélekkel tanítóján és idősebb barátain csügg. Mindent, amit gondol, tervez és érez, közli azokkal; mielőtt valami fölött bírálatot vagy ítéletet merne mondani, meghallgatja azok ítéletét; mielőtt csak egy lépést is tenne, előbb azoktól kér tanácsot. De im, egyszerre csak hallja a hirt, hogy vége a barátnak, vége a tanítónak! Oly árvának, oly elhagyatottnak érzi most magát. De a barátnak, a tanítónak szelleme, mely eddig öntudatlanul élt lelkében, csakhamar föléled benne új erővel és amit azokban elveszettnek gondolt, most találja csak meg igazán, most lesz valóban sajátjává. Éretté válik már az ítélet, határozottá az érzés, erőssé és szilárddá az akarat s im az ifju, ki a mester vezetése mellett örökké gyermek maradt volna, érett emberré lesz.

Óh, ne mondd, hogy az az önállóság, amelyről most szólunk, egészen más, mint az, amelyet az Ur tanítványainak ajándékozott, mivel azok rendkívüli támogatót, csodálatos segítőt és vigasztalót nyertek a szent Lélekben, mely reájok kitöltetett. Lehet, hogy ők sokkal nagyobb mértékben részesültek a szent Lélek ajándékában, mint

mi a mi szűkebb körünkben; ámde ugyanaz a Lélek működött és működik nagyokban és kicsinyekben egyaránt. Ép' azért, ha a támasz korhadtan összemlik s mi szédülve gyengének érezzük magukat és látjuk, hogy körünkből és mellőlünk a legkedvesebb fölemeltetik, hogy felhő fogja el szemeink elől: akkor annál erősebben ragadjuk meg a győzedelmes önállóság horgonyát s annál mélyebben akasszuk a földi küzdelmek talajába, amint erre oly élénken int serkent és tanít minket a mai szent Áldozócsütörtök ünnepe, az Üdvözítő Jézus mennybemenetelének emléknapja.

Amen.

Glatz után

RÉDEI KÁROLY.

IGÉRET ÉS MEGBIZATÁS.

— Püünkösti. —

Csel. 1, 4. 5.

Püünköst ünnepe, mely ma a keresztyének millióit gyüjtötte össze Isten hajlékaiba, az adventtel kezdödé ugynevezett ünnepes félélet zárja be. A keresztyén lelkekre nézve, kik ez ünnep felséges jelentőségét fölfogni tudják, ép oly szent a püünköst is, mint a többi keresztyén ünnep, sőt amazoknak jelentősége éppen a püünkösti megbizonyosodás által válik örök érvényüvé. Mélységes hálának kell eltöltenie lelkünket a gazdag kegyelmü Isten iránt, kinek utjait, terveit sokszor nem értjük, hogy adta nekünk a megbizonyosodás és szent Lélekkal való megkereszteltetés emez áldott ünnepét s ezzel örök időkre megvetette a Krisztuson, mint egyedüli alapon és szegletkövön fölépülö anyaszentegyháznak alapját, melyen még a pokol kapui sem vehetnek diadalmat!

Ez az ünnep erősíti meg *hitünket*, mert most látjuk, hogy a Fiunak tett atyai igéret valóban bételjesedett az apostolokra és minden idök hívö lelkeire nézve. Élö bizonyysága ez annak, hogy az Urnak beszédei igazak, igéretei mindörökre megállanak. Élövö teszi *szeretetünket*, mert boldogan érezzük, hogy az Atya szeretete végtelen ajándékot nyujtott nekünk, erötlen, küzdö, bünös embereknek s a szeretet széttéphetetlen kötelékeivel csatolt a mi megváltó Krisztusunkhoz, kit a szenvedések és halál utja után megdicsöítve magához emelt. Fölemeli *reménységünket*, mert bizonyosokká tesz arról, hogy Isten, ki szent Lelke erejével csodásan megalapította anyaszentegyházát ezen a földön, a sok küzdelem és vívödás ellenére

is megdicsőíti hatalmát abban, hogy végül a világ, az emberi hatalomvágy, sötétség hatalmai és földi gonoszságok, világpusztító vérontások s öldöklő dühöngések fölött is végleges diadalra segíti annak szellemét. Biztosít minden egyes hívő keresztyént, hogy habár vérző tövisekkel teljes vándorlás után is, a tökéletesség hazájába jut s megdicsőítettik, mint ahogy az Egyszülött megdicsőítettetett.

A pünköst a keresztyén egyház megalakulásának s a keresztyének egy nagy közösséggé kereszteltetésének ünnepe. A Megváltó világrajövele, igéje, megszentelt élete, fölemelő és fiúvá tevő szeretete, a keresztfán hozott, Istent engesztelő, embert megváltó áldozata és föltámadása vetette a világ talajába az új élet magvait, melyek reményteljes és gazdag aratást ígérő sarjja szökkentek; de a sarjat a szent Lélek pünkösti ajándéka nevelte árnyékadó és gyümölcstermő terebélyes élőfává a földkerekség minden népe számára. Másfelől: keresztyének és az egyház tagjai vagyunk ugyan, de hogy igazán azokká lehessünk, mindnyájunknak, ifjunak és öregnek, szegénynek és gazdagnak, uralkodónak és alattvalónak, boldognak és sirónak, jónak és gonosznak a Megváltó pünkösti ígéretere kell szemünk tekintetét, szívünket és lelkünket függeszteni s egy testté — a Krisztus testévé — kereszteltetnünk a pünkösti Lélek tüzevel. Mindnyájunkra nézve be kell teljesednie a proféta által tett isteni ígéretnak és pedig mentől szomorubbak az idők, annál nagyobb bizonyossággal: *És leszen az utolsó napokban, ezt mondja az Isten, kitöltök az én Lelkemből minden testre: és profétálnak a ti fiaitok és leányaitok és a ti ifjaitok látásokat látnak és a ti véneitek álmokat álmodnak. És épen az én szolgálóleányaimra is kitöltök azokban a napokban az én Lelkemből és profétálnak* (Csel. 2, 17. 18.).

Ma, a mostani rettenetes időkben, mikor mintha a Léleknek erejét megtagadni s tüzét kioltani akarná a vérben és pusztításban tobzódó világ, melynek *hatalmasai* ma ismét *a Krisztus és országa* ellen dühöngenek; ma, amikor a kibontakozás utját és a békességet milliók könyes szemmel, fájó szívvel és sajgó sebek viselésével keresik: kettős mértékben szükségünk van, hogy vegyük a Lélek

ajándékait, egyesítő erejét, világosságát és profétáljunk kivétel nélkül mindannyian, bizonysgot téven életünkkel arról, hogy *az evangéliom Istennek ereje minden hívő lélek üdvözítésére*. Ezért vegyük tehát ma az *igéretet* a Lélek keresztségére s a *megbízást* a bizonysgtételre.

*

És velök összejövén, meghagyá nekik, hogy el ne menjenek Jerusálemből, hanem várják be az Atyának igéretét, melyet — ugymond — hallottatok tőlem: hogy János ugyan vízzel keresztelt, ti azonban szent Lélekkel fogtok megkereszteltetni nem sok nap múlva. A tanítványoknak már az föltünhetett, hogy Jézus oly nagy határozottsággal parancsolta meg, hogy Jerusálemből az Atya igéretének teljesedéséig el ne távozzanak. Igen, határozott parancs kellett nekik, mert eddig minden reménységük és minden váradalmuk kizáróan Izráel országának újból föllállítására irányult. Óh, mily képtelenek voltak még Mesterük felséges föladatát fölfogni és mindenek előtt Isten országára gondolni! Mekkora szükségük volt arra, hogy földhöz tapadt gondolataiktól és érzéki képzeleteiktől megszabadúljanak, hogy az apostoli munkára képesekké válhassanak. Hiszen Mesterüktől való megválásuk után igen könnyen megtörténhetett volna, hogy érzéki képzeleikhez fűzött reménykedésük rombadőlte miatt szívükben kislelkűséggel és keserűséggel véglegesen elhagyják Jerusálemet s elszélednek mindenfelé. Akkor a pünköst nem találja őket együtt. Az Atya igérete rájuk nézve nem megy teljesedésbe. A szent Lélek közös keresztségében nem részesülnek. Az Urról és az ő ügyéről lassankint teljesen megfeledkeznek s velük együtt a világ is.

Éppen azért kellett Jerusálemben maradniok és várniok s lelküket az új élet szelleme elfogadására alkalmassá tenniök. De ennek a várakozásnak nem volt szabad tétlen, kétségbeesett búsulásnak és ábrándozásnak lennie. Nem is volt az. Könnyen érthetően elvonult azalatt lelki szemeik előtt az egész mult s annak különösen legközelebbi csodálatos, érthetetlen eseményei. Megelevenültek a Mester szavai, alakja, cselekedetei, egész élete . . . Men-

től élénkebb volt ez az ismét átélés, annál keserűbb a szívüket kinzó fájdalom, hogy többé nem lehetnek vele. Annál sürgetőbb a vágy, hogy ismét csüggedni kezdő lelkükben érezzék az ő Lelkének erejét, életét . . . Rájönnek, érzik, megbizonyosodnak, hogy Nála nélkül nem élhetnek. Csak vele, csak benne, csak általa van élet! De ki tudná leírni ezeket az érzelmeket, ezt a hő vágyat őutána, ezt a szent, sejtelmes, boldogító reményekkel teljes várakozást. Óh, nem a parancsszó tartja már őket együtt a szent városban, hanem a szívnek, a léleknek minden óhajtása. Pünköszt napja valóban egyenlő akarattal és együtt találja őket. Érzik a csodálatos égi erő alászállását. Érzik a vele járó megmagyarázhatatlan változást és lényegükben való teljes átalakulást. Új életnek lehellelte kél bennük. Új emberekké születnek. Érzik, hogy Mesterük szállt közéjük. Velük van. Erejét, lelkét, szeretetét, bátorságát, életét öltözték föl. Érzik, bizonyosak, hogy többé soha el nem hagyja őket, mert ők is benne és általa ujjászülettek, új teremtményekké lettek s velük marad mind az időknek végéig és ad nekik is teljes hatalmat . . .

Az Atya ígérete teljeseedett be: szent Lélekkel kereszteltettek meg.

*

Hát *nekünk* ma nincs szintén okunk a Lélek keresztességét várni, K. T? Sőt nagyon sok okunk van, ugyebár? Igaz, hogy a Krisztus nevében már mindnyájan megkereszteltettünk, de amíg az csak külsőség, amíg csak vízzel való keresztesség marad s nem változik át a Krisztus lelkével való megkereszteltetéssé: addig sohasem leszünk a Krisztuséi, az ő testének élő tagjai. Mert *akiben a Krisztus lelke nem lakozik, az nem a Krisztusé*, mondja Pál apostol. Csak ha a Krisztus élővé lett bennünk, ha minden gondolatunkat ő irányítja, ha minden cselekedetünket és egész életünket ő hatja át: akkor vagyunk az övéi, csak akkor részesültünk a szent Lélek tüzének keresztességében.

Hát vajjon a *mai világ* gondolatait, törekvéseit, cselekedeteit ő irányítja-e? Ő-e a vezérlő, átható, cselekvő

erő? Az ő szelleme, az ő szeretete, az ő szelidsége, az ő alázatossága és szolgálatkészsége uralkodnak-e ma? Ne feleljünk egyenesen, K. T! mert a felelet éppen a mi rettenetes napjainkban nagyon szomorú, nagyon leverő volna! Nézzetek szét a világban. Lássátok meg a sok vért, nyomort, inséget, pusztulást, gyászt és könnyhullatást. Lássátok meg a vadállatot, a huszadik század nagy műveltségű nemzeteiben, vezető, kormányzó férfiában és hírneves diplomatáiban. Ébredjete föl csaloéka álmaitokból . . . Keressétek meg a legvallásosabbnak, a hitéletéről példaadónak híresztelt dicső nemzetet. Nézzétek, miként bizonyult vallásossága *képmutatásnak* és hite *világcsalásnak*, mikor még ma is az öldöklő háboru folytatása s nem béke és testvéri szeretet áldása kell neki! Nézzétek, miként lefoszlott róla az atyai háznak minden öltözete, mint maradt a gyalázat rongyaiban és meztelenségében, mint a tékozló fiú! Miként vált közönséges kalmárrá, hitvány világi érdekek és javak hajhászává; testvéreinek feldühödött gyilkosává, kinek nem a szent Lélek ajándékai, de vér és pénz, világi nagyság és hatalom kellenek mások élete és boldogsága árán is! Nézzétek és kérdezzétek az Urral, tőle és a világ minden népétől, szomorúan: Ádám, hol vagy? És halljátok a kaini feleletet: Avagy őrizője vagyok-e én az én felebarátomnak?

A szent Lélek keresztségére van itt szükség, K. T! inkább és sürgősebben, mint valaha. De Áldozócsütörtöknek kell ezt megelőznie. *Égre* kell tekintenie minden egyesnek és népnek legelőbb. A szíveket el kell szakítani — ha kell, zúgó szélnek erőszakos zendülésével — a földtől és e világnak hiábavalóságaitól, hogy emelkedjenek Istenhez, tapadjanak az odafelvalókhöz, az eszmei világhoz, az örökkévalókhöz. Nemes eszmék és ideálok; keresztyén szeretet és tisztaság; önzetlenség és szent Lélek által való keresztség kell ma is, de hamar és késedelem nélkül, mert ha nem: a világ elveszett. Óh, örökkévaló Isten! Mikor lesznek még egyszer e világ népei együtt és egyenlő akarral; vagy mikor még egyszer bár csak tizenkét apostol? Ezt az időt nem csak *várnunk*, de minden erőnkben *előkészítenünk* kell, K. T! Megtisztítani a magunk és em-

bertársaink szívet. Nemes eszmékkal betölteni minden lelket; s aztán kérni a szent Lélek ajándékát: a pünkösti megtartó, megváltó, szent, lelki keresztséget. Az a szent, nemes és keresztyéni föladatunk, hogy *minekutána a szent Lélek eljön reánk és veszünk erőt: legyünk öneki tanulni úgy Jerusálemben, mint az egész Judeában és Samariában és a földnek mind végső határáig.*

Oh Uram, a siralom völgyéből, a pusztulás és halál árnyékából esedezünk hozzád: adjad nekünk a Lélek tüzet, a magasságból való erőt. Segíts minket, hogy földi vándorlásunkon már láttassék meg a mennyei polgárságra való elhivatás. Egész életünk legyen folytonos bizonyítéka annak, hogy igazi közösségben vagyunk az Atyával s földtől való végleges megválásunk is legyen az Atyához való menetel egykor a te kegyelmedből.

Amen.

JANCSÓ SÁNDOR.

ISTEN EREJÉNEK DIADALA.

— Pünkösti. —

Cscl. 2, 1—13.

Ünneplő keresztyén gyülekezet! Sokféle vágy uralkodik az emberek lelki világában. Ha most megkérdeznők egymást, kik az Ur hajlékába gyűltünk egybe a pünköst megünneplésére, hogy kinek mi az óhajtása, bizonyára többféle nyilatkozatot lehetne hallani. Az egyik ezt, a másik azt kívánná, a harmadik ismét valami egyebet. De vajjon hány ember szívében lett élénkebb a vágy a Lélek után? Pedig kívánatos volna, hogy különösen ma, a Lélek ünnepén, a lélek hatalma és uralma után való vágy töltené be egész belső világunkat s ez a szent vágyakozás uralkodó alaphangja lenne lelki életünknek.

Mert pünköst a szent Lélek ünnepe s mint ilyennek egész különleges a jelentősége egyházunk történetében s az egyének lelki életének fejlődésében. Egyházunk többi ünnepén Üdvözítőnk életének egy-egy mozzanata az, ami bennünk különös áhítatot ébreszt. Azok az ünnepek azt kérdezik tőlünk, tudjuk-e s átérezzük-e, mit tett az Atya, mit tett a Fiú érettünk? Azt kérdik tőled, K. T! hogy milyen átalakító hatást gyakorolt reád Jézus születése? Mennyire rázott meg az ő kereszthalála? Mennyire érezted a husvéti igék vigasztaló erejét: *Föltámadott az Ur, bizonyval föltámadott!* Az ég felé irányult-e szemünk a mennybemenetel ünnepén s újraéledt-e lelkünkben akkor az érzelem: *Csak jövevények és zsellérek vagyunk e földön, nincsen itten maradandó városunk . . .*

Pünköst ünnepén azonban egészen más kérdés foglalkoztat minket. A pünköst mindnyájunkat kérdez, mind-

nyájunkat felelősségre von: mit tettünk mi Jézus evangéliomának, Isten országának diadaláért? Ezen az ünnepen hangzik felénk: Tudjuk-e, hogy mit tettek az apostolok az első pünköst ünnepén? De nem. Pünköst nem az embernek, nem az apostoloknak, de a szent Léleknek a diadalát hirdeti. Az apostolokról csak azt tudjuk, hogy *mindnyájan egy akarattal együtt valának*, mikor a pünköst napja eljött. Annak azonban, ami azután történt; annak, hogy azon a napon mintegy háromezer ember keresztkedék meg; annak, hogy azontúl az apostolok bátran hirdették az evangéliomot mindenfelé, nem maguk az apostolok voltak az előidézői, hanem a csodálatos esemény, amiről azt olvastuk mai alapigénkben: *És lön nagy hirtelenséggel az égből mintegy sebesen zúgó szélnek zendülése és eltelé az egész házat, ahol ülnek vala. És megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek és üle mindenikre azok közül. És megtelének mindnyájan szent Lélekkel . . .*

Nem az apostoloknak, nem embereknek elért sikerét jelentette az első pünköst, de Isten erejének, a szent Léleknek diadalát hirdette az a nap. Pünköst tehát diadalünnep, a szent Lélek diadalának, a ker. egyház megalapításának ünnepe.

Ezen a magasztos ünnepen két érzés kér bebocsáttatást lelkünk, szívünk szentélyébe: az emlékezet és a reménység.

Az emlékezet, amely erőt ad; a reménység, amely munkára lelkesít.

*

Az első az *emlékezet*. Az emlékezet a multba vezet s a multtal való kapcsolatot tartja fenn. Szükségünk van nekünk a mult eseményeinek fölidézésére, azoknak megjelenítésére. Mert az emlékezés nemcsak bizonyos elméleti tevékenység, de egyúttal hatalmas *erő* is. Ha egyházunknak, hazánkunk multját, ha életünk egyes eseményeit az emlékezet erejével visszaidézzük, akkor nem az érdekel minket elsősorban, hogy mit *tudunk* egyházunk, hazánk multjáról, önmagunk elrepült idejéről, hanem az, hogy a multból milyen erő árad mifelénk. Kikkel vagyunk szellemi

kölcsönhatásban, kinek a művét folytatjuk, kinek az ereje gyúl lángra életünkben, kiknek a munkáját visszük közelebb mi is a diadalhoz? Éppen ezért nagyon sok függ attól, hogy a multnak ereje nem fogyatkozik-e meg lelkünkben; nagyon sok függ attól, hogy áthozunk-e a multból minden értéket a jelenbe, hogy azt a mi munkánk által gyarapítva nagyobb értékben adhassuk át a jövőnek.

Emlékezni rendszerint szokott az ember. A rossz napok maguktól is visszajárnak; a jó napokat, az erőforrásokat pedig, jól tesszük, ha magunk keressük föl.

Szeretném, ha annak az igazán *jó napnak*, az első pünkösztnek az emlékét s a jövő időkre való hatását úgy rajzolhatnám lelki szemek elé, hogy az az erő, mely akkor diadalt szerzett, új diadalt nyerne bennetek és általatok is. Emlékezzünk azért mi is arra az első pünkösztre.

A Mester kereszthalála nagy lelki megrázkodást okozott a tanítványoknak; félelem vett rajtok erőt és széjjelfutottak. De jött azután husvét, látták az üres sírt, azután látták a föltámadottat s reményük újraéledt. Hanem az Üdvözítő már nem soká maradt velök, elragadtatott tőlök a mennyekbe s nekik csak azt a biztatást hagyta, hogy majd elküldi a *Vigasztalót*. S ha az a *Vigasztaló* nem jött volna el, akkor Jézus evangélioma nem lett volna millió és millió emberi szívnek a vigasztalása, orvossága és ereje. Akkor azt jegyezte volna fel a történelem: Volt egyszer egy zsidó rabbi Galileában, aki szent életet élt, csodákat tett, akit keresztre feszítettek . . . de keresztyén egyház ma nem volna. Hála legyen a kegyelem Istenének, hogy nem így lett, hála néki, hogy elhozta a pünkösztöt!

Együtt valának a tanítványok . . . és egyszer csak, óh csodák csodája, a *Lélek hatását* érezték. Váratlanul jött, mint sebesen zúgó szélnek zendülése, megragadta s áthatotta őket, más emberekké tette, mint aminők azelőtt voltak. Ha azelőtt féltek, széjjelfutottak, most bátrakká váltak; ha azelőtt nem mertek szólani, most hirdették Isten nagy dolgait; ha Péter megtagadta gyöngeségében a Mestert, most ő tesz Róla hiterős bizonyosságot. Nincs toll, amely leírja, szó, mely elmondja annak a napnak az eseményeit. Aki följegyezte, még élénken érezte e csodás

esemény közvetlen hatását. Betelt a jövődőlése s valóra vált Jézus ígérete. Részesei lettek a szent Lélek csodás ajándékainak.

Olyan pünköst nem támadt még egyszer, mint az első; Isten Lelkének olyan csodás, elemi erővel való hatását nem érezték soha többé olyan közvetlenül, mint az első pünköst ünnepén. De a szent Lélek kiáradása azért attól az időtől nem szünetelt soha. Lehet, hogy hatása nem volt olyan közvetlenül érezhető. De ott volt ugyanaz a lélek minden idők előretörő mozgalmaiban. A damaskusi úton Sault ugyanez a lélek ragadta meg; a megszámlálhatatlan martyroknak ugyanez a lélek adott erőt; Luthert ugyanez a lélek ruházta föl azzal a bátorsággal, amellyel odakiáltotta a bámuló, közönyös, a világosság erejétől rettegő világnak: Itt állok, máskép' nem tehetek . . .

Egyszer szélvihar módjára jött, melyről nem tudod, honnan jött és hová megy, csak hatását érezed: megrendül a levegő, megremegnek az épületek; meginog az ember, megremeg a társadalom . . . s azután új életet teremtet a régi helyén, úgy hogy valóra vált az ígéret: *A régiek elmultak, ime mindenek megújultak.*

Vihar alakjában jött igen sokszor a családi életbe is, szenvedés, megpróbáltatás viharában, hogy azok, kik csak földi dolgokban lelték gyönyörüségüket, az égre függeszék szemüket s az odafennvalókat keressék.

Igy jön a Lélek váratlanul, meglepetésszerűen az egyén életébe is. Erről azonban nektek kellene beszélnetek, hogyan éreztétek ti a Lélek érintését? Félelem lakozott benned, vagy talán hiúság, büszkeség. Előbb mindennek össze kellett omlania, hogy hitednek szárnya nőjjön s a lélek odavigyen az Urhoz . . . Vagy talán úgy érezted, mint szelid szellő susogását, mint szeretetet . . . Ez ragadott meg, ez vitt új ösvényre. Ez vigasztalt szeliden, hozott enyhületet . . .

Óh, ne némiátok el az *emlékezet* szavát! Hadd újítsa föl az egyházi s nemzeti élet pünköstjeinek az erejét. Hadd érezzük a lélek hatását és erejét, hogy az által erősek legyünk mi is!

Azonban ha csak az emlékezet uralkodik lelkünk világában, könnyen tétlen merengésbe merülünk, nagyon könnyen megfélemedezünk a jelenről s a jövőőről; azért kívánatos, hogy az emlékezésnek segítő társa akadjon a reménységben! A reménység mutat arra, hogy a ker. egyháznak, a ker. vallásnak nagy jövője van még az emberiség szellemi fejlődésében.

A szent Lélek diadalának ünnepén kell, hogy erőre kapjon a reménységünk.

S ez a második. A *reménység*.

Künn azt mondják erre manapság: Ne remélj semmit! Ugysem válik az valóra. Ne bizakodjál, csodák ugysem történnek. Ne áltasd magad, keserű lesz csalódásod. Minden leéli magát s azután, ha betöltötte azt a szerepet, amelyet betölteni hivatva volt, elcsenevészedik, fölbomlik . . .

Lehetetlen, hogy ilyen hangokat ne hallottatok volna az egyházra, a keresztyénségre vonatkoztatva. Lehetetlen, hogy elmétekben is meg ne fordult volna ilyen, vagy hasonló gondolat. De kérdem, csüggedt, mindenről lemondó, vagy mindennel megalkuvó szellem hatja-e át valótokat a szent Lélek diadalának ünnepén is? Nézzétek: vakhit és hitetlenséggel párosult anyagiasság az, ami a jelen korban tért hódítani látszik. Nem mondom, hogy kívánatos volna, hogy akár egyik, akár másik jusson győzelemhez; de pünköst szent ünnepén van jogunk és alkalmunk rámutatni az igazságra, hogy bennünk mintha megfogyatkozott volna a reménység. Ezért a Lélek megvilágításában úgy látjuk, mintha maga az Atya küldte volna a vakhitet, de az elvakult hitetlen anyagiasságot is a mai kor szellemébe, hogy ébresztő, riasztó hatalomként működjék közre.

Egyetértésben, összetartásban van az erő, mit a reménység táplál. Ugy látszik, hogy mi erről inkább beszélünk, mintsem hogy valósággal gyakorolnók azt. Ugy látzik, mintha a reménytelenség ülné meg a lelkeket. Ez pedig szörnyű állapot, mert megbénítja a tetterőt, lehetlenné teszi a messzekiható munkásságot. S úgy látszik, mintha azokban a táborokban, melyekben egyfelől a vak-

hit, másfelől a teljes hitetlenség a jelszó, mintha ott a reménység is, az egyetértés is, az összetartás is nagyobb volna . . . Nem méltán gondolhatjuk-e, hogy ezek a mozgalmak, amelyek ime szemünk láttára növekednek, emlékeztetők számunkra, hogy nekünk is legalább úgy kellene összetartani, legalább úgy kellene egyetérteni és remélni. Isten szabadon választja meg az eszközöket akaratára megvalósítására, Isten országának előbbre vitelére. Mikor kiválasztott népe, Izráel, nem az ő útján haladt, akkor Egyiptomot, Assziriát, Babilont, Cyrust használta föl, hogy népét akaratára nevelje. Nem ugyanezt a célt akarja-e ő szolgálni ma is? Nem megszégyeníteni akar-e minket az által, hogy reá mutat azokra az eredményekre, melyeket mások érnek el?

Pünköst ünnepén az a kérdés hallatszik felénk: Mit tettünk mi egyházunk, Krisztus evangélioma diadaláért? Talán panaszkodunk, hogy valami nem kedvünk szerint folyik benne, talán bírálgatjuk életnyilvánulásait; talán ócsárolod, talán kicsinyled is? Ez még nem elég. Ez még nem munka. Oda kell vinni egész egyéniségedet, oda kell vinned egész munkaidődet az evangéliom szolgálatába. A ker. egyházat tagjai alkotják; tagjaiban él áldásos, mozgalmas vagy tespedő életet. Ha nincsenek buzgó, öntudatos keresztyének, nincsen életerős, hatalmas ker. egyház sem, mert erőt csak tagjai egyetértő, szeretet-sugallta, reménység-táplálta munkájából nyer. Egyházunk is panaszt hallat a mai napon: az aratni való sok, de az arató kevés, mondja az Ur szavával. Mennyi a munka, ami elvégzésre vár s mennyi a munkás, aki hívő, reménykedő lélekkel munkálkodik Isten országa eljövételén! Hanem azért mégsem szabad elcsüggednünk.

Van reménységünk, hogy az a Lélek végigsuhan majd az emberek lelkén, mint sebesen zúgó szél. Van reménységünk, hogy az a pünkösti Lélek, mint tűz fogja megvilágosítani a lelkeket. Van reménységünk, hogy a szeretetnek mindenki által megértett nyelvén fognak szólani mind többen és többen. Van reménységünk, hogy az a Lélek új életet hoz a tespedt tagokba. Van reménységünk, hogy a Lélek, mely az első pünköstben megragadta

az apostolokat, tovább folytatja diadalát miáltalunk is nemzedékről-nemzedékre.

Lehetetlen, hogy az ilyen reménység termékenyítően ne hasson a jelen életre is. Lehetetlen, hogy azok, akiket egy közös reménység éltet, össze ne tartsanak, egyetértők ne legyenek. Lehetetlen, hogy azok, akik egyetértéssel az eszmények tiszteletében s egyek az Isten országáért való munkában, azok ne éreznék a szent Lélek áldását.

Én édes evang. egyházam, ha megbecsülöd multad gazdag örökségét, ha bizó reménységgel tekintesz a jövőbe: akkor nagy föladatokat oldhatsz meg a jelenben, nagy diadal útját készíted elő a jövőre.

Adja Isten, hogy így legyen! Jövel, szent Lélek Uristen, töltsd be a szívünket bőven!

Amen.

DR. DEÁK JÁNOS.

BÉPECSÉTEL BESZÉDEK.

— Vasárnapi. —

Dán. 12, 9—12.

Ha a vándorra sötét éj borul, mielőtt céljához ért volna: szemsugarát a messzeségbe fúrja, hátha lát biztató fényt, mely az elvesztett célt megmutatja; feszülten figyel, hátha valami nesz tájékoztatja a bizonytalanságban. Hasonló helyzetben van most az emberiség. Negyedfél esztendeje bolyong céltalanul a világháboru kietlen éjtszakájában; testi szeme ugyan lát vakító lángnyelveket, füle hall szörnyüseséges dördüléseket, de lelkére annál borzalmasabb sötétség nehezül. Szédülten, zavarodottan vár, néz, tapogatózik, ha vajjon a látóhatáron nem mutatkozik-e a hajnal derengő fénysávja; pattanásig ajzott idegekkel hallgatózik, nem rebben-e meg a reménység angyalának szárnya? Mikor elúnja a várakozást, fölriad elkeseredetten: *Vigyázó, meddig még az éjtszaka?* De a vigyázó nem tudja megmondani. Hadvezérek, államférfiak, tudósok, bölcsék csak annyit tudnak mondani: a virradat közelg, de hogy mikor ér ide, mély titok.

Azonban a közeli napokban (febr. 9.) csillag gyulladt föl a keleti égboltozaton, Breszt-Litovszk fölött: *az első béke hajnalcsillaga*. Csak egy csillag, már is tájékozódunk, bátorodunk a rideg éjtszakában. Ahol az a csillag föltámadt, onnan kell a királyi napnak is fölkelnie. Mehetünk előre. Ennek a csillagnak fénye mellett kiszámíthatjuk, mikorra emelkedik föl a nap, a világbéke áldott napja a maga teljes pompájában. De ne kérdezzünk embert, az most sem tud többet mondani, mint előbb, hanem forduljunk az Íráshoz, melynek szövétneke a legfeketébb éjt-